

funkcji życiowych”. Świnie trzymane na samym betonie lub na prętach nie mogą realizować naturalnych zachowań związanych z poszukiwaniem pożywienia i eksploracją terenu. Prosięta trzymane na torfie i słomie są bardziej aktywne i mniej agresywne niż te, które spędzają życie na samym betonie. Maciorom na wybiegach często zakłada się na ryje druty, aby uniemożliwić im rycie (przekopywanie ziemi), co staje się przyczyną bólu przy każdej próbie rycia. Maciora hodowana w zagrodzie pozbawionej bodźców z betonową podłogą bez przerwy wykonuje ruchy charakterystyczne dla budowy gniazda. Knury są często trzymane w odosobnieniu gdzie są eksploatowane w celu uzyskania spermy.

W niektórych krajach wykonuje się zabieg obcinania ogonów co ma zapobiec ich odgryzaniu, które to zachowanie wynika z frustracji świń i stanowi konsekwencję chowu intensywnego w nienaturalnych warunkach. Samce prosiąt hodowane na mięso są również w wielu krajach kastrowane. Oba wymienione rodzaje okaleczeń powodują intensywny i długotrwały ból.

Owce

Życie w warunkach naturalnych. Owce żyją w osobnych grupach dla samic i samców. Grupy samic zazwyczaj składają się z kilku pokoleń. Owce są bardzo społecznymi zwierzętami i izolacja od grupy powoduje u nich stres. Eksperti wykazali, że owca potrafi zapamiętać 50 „twarzy” innych owiec przez okres do dwóch lat. Owce potrafią również rozpoznawać zwierzęta z profilu po uprzednim nauczaniu się ich rozpoznawania od przodu. Według badaczy, owce charakteryzują się „wysoce rozwiniętymi wymogami w zakresie interakcji społecznych i tym samym wyrafinowanym poczuciem świadomości społecznej”. (6)

Jak hodowla uwzględniła fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi. Jagniętom rutynowo obcina się ogony oraz kastruje się je bez znieczulenia. Owce w Australii poddawane są bolesnej i przeprowadzanej bez znieczulenia procedurze „mulesingu” polegającej na wycinaniu skóry wokół ogona do żywego mięsa w celu ograniczenia nalotu much oraz czynności szlifowania zębów. Owce i jagnięta transportowane są na bardzo dalekie odległości, co powoduje wielki stres – na przykład na ogromną skalę prowadzony jest handel żywymi owcami, które przewożone są z Australii na Bliski Wschód w celach ubojowych.

Te z trudem łapiące oddech owce przetrwały transport w upale, który powoduje u nich poważny poziom stresu w wielu przypadkach kończący się śmiercią

Postępy i rozwiązania alternatywne

Intensywny chów może zostać zastąpiony rozwiązaniami alternatywnymi takimi jak chów wolnowybiegowy i ekologiczny, które w większym stopniu uwzględniają fakt, że zwierzęta gospodarskie są istotami czującymi. W szczególności naciski ze strony niektórych naukowców i organizacji zajmujących się obroną praw zwierząt spowodowały, iż w Unii Europejskiej podjęto pewne kroki w celu uznania faktu, że zwierzęta są istotami czującymi:

Prosięta czerpiące przyjemność z rycia i poszukiwania pożywienia

- Hodowla zwierząt futerkowych została zabroniona w Austrii i Wielkiej Brytanii.
- Rutynowe obcinanie ogonów świniom zostało zabronione w UE.
- Brojlery. UE niedługo rozpocznie proces uzgadniania treści Dyrektywy regulującej kwestie związane z dobrostanem brojlerów.
- Transport żywych zwierząt na dalekie odległości w celach ubojowych. Parlament Europejski przegłosował maksymalny okres transportu wynoszący 8 godzin, chociaż nie uzgodniono jeszcze jakichkolwiek zmian.
- W 2013 r. w UE zostanie wprowadzony zakaz stosowania kopców dla ciężarnych macior (z wyjątkiem pierwszych 4 tygodni ciąży).
- W 2011 r. w Wielkiej Brytanii zostanie wprowadzony zakaz obcinania dziobów kurom.
- Wszystkie świnie muszą otrzymywać wystarczającą ilość ściółki, co umożliwi im naturalne zachowanie.
- W 2007 r. w UE zostanie wprowadzony zakaz stosowania wąskich klatek dla cieląt (w Wielkiej Brytanii zabroniono ich stosowania w 1990 r.).
- Traktat Europejski uznał zwierzęta za istoty czujące (1997).

W innych krajach również można zauważyć stopniowe zmiany na lepsze.

Dobrostan zwierząt może polepszyć ekologiczny chów zwierząt, który jest również korzystniejszym rozwiązaniem pod względem ochrony środowiska naturalnego oraz zdrowia ludzkiego. Standardy ekologiczne różnią się na całym świecie; za jedne z najlepszych uważane są standardy Soil Association z Wielkiej Brytanii.

© Rob Hill

W warunkach naturalnych świnie w okresie czuwania spędzają dużo czasu na ryciu i poszukiwaniu pożywienia.

Bibliografia

1. J Bentham, Introduction to the Principles of Morals and Legislation (1789), cytaw w Animals and Why they Matter, M Midgley, University of Georgia Press, 1984, rozdział 8.
2. CIWF Trust. In Too Deep – the welfare of intensively farmed fish, 2002.
3. S Willoughby. Manual of Salmonid Farming. Fishing News Books, Blackwell Science: Oxford, 1999.
4. R. Young, The Secret Life of Cows, cytaw ze zwiastuna wydawniczego, Farming Books and Videos, 2003.
5. G J Mason, J Cooper i C Clarebrough, Frustrations of fur-farmed mink, Nature 410: 35-36, 2001.
6. K M Kendrick, Animal Awareness, w J M Forbes et al., (red.), Animal Choices, Publikacja okolicznościowa Nr 20, BSAS, 1997, str. 1-7.

CIWF Trust może również udostępnić pełne sprawozdanie publikacji „Zatrzymaj się – Popatrz – Posłuchaj: Zwierzęta gospodarskie to również istoty czujące” (2003).

W CIWF Trust można otrzymać bezpłatne kopie niniejszej broszury.

Dalsze informacje na temat kwestii dobrostanu zwierząt podniesionych w niniejszej broszurze znajdują się w następujących publikacjach (dostępnych w CIWF Trust):

- Industrial Animal Agriculture – streszczenie ilustrowane (2003).
- The Welfare of Broiler Chickens in the European Union (2003) (również dostępne w wersji francuskiej).
- WTO – the Greatest Threat Facing Animal Protection Today (2003).
- Farm Assurance Schemes and Animal Welfare. Can We Trust Them? (2002).

ZATRZYMAJ SIĘ – POPATRZ – POSŁUCHAJ – ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE TO RÓWNIEŻ ISTOTY CZUJĄCE

Autor: Wendy Smith, CIWF Trust

Compassion in World Farming Trust

5a Charles Street, Petersfield, Hampshire
GU32 3EH. UK.
Tel: +44 (0) 1730 268070 Faks: +44 (0) 1730 260791
E-mail: ciwftrust@ciwf.co.uk
Strona www: www.ciwf.org

- Laid Bare ... the case against enriched cages in Europe (2002).
- The Detrimental Impacts of Industrial Animal Agriculture (2002) (streszczenie sprawozdania również dostępne w wersji angielskiej, francuskiej i hiszpańskiej).
- The Gene and the Stable Door: biotechnology and farm animals (2002).

- Farm Animal Genetic Engineering and Cloning – streszczenie ilustrowane (2002).
- Chicken – how come it’s so cheap? (2002).
- In Too Deep – the welfare of intensively farmed fish (2002).

- The Case against the Veal Create (2001).
- Raising the Standard: Supermarkets and Farm Animal Welfare (2001).
- Live Exports: a cruel and archaic trade (2000).

- The Welfare of Europe’s Sows in Close Confinement Stalls (2000).
- Animal Welfare Problems in UK Slaughterhouses (2000).
- Brittle Bones: Osteoporosis and the Battery Cage (1999).

- „For Their Own Good”: a study of farm animal mutilations (1994).
- Dla szkół i college’ów:
- Farm Animals & Us (pakiet dla nauczyciela, arkusze robocze i film wideo),
- Campaigning for Farm Animals – Pakiet obywatelski (uwagi dla nauczycieli i ulotka dla uczniów).

Pozostałe publikacje:

- D Griffin, Animal Minds: from cognition to consciousness. University of Chicago Press, 2001
- F de Waal, The Ape and the Sushi master. Penguin Books, 2002.
- M Bekoff, Minding Animals, awareness, emotions, and heart. Oxford University Press, 2002.

- J Masson and S McCarthy, When Elephants Weep: the emotional lives of animals. Jonathan Cape, 1994.
- M S Dawkins, Through our eyes only? The search for animal consciousness. Oxford University Press, 1998

- J Masson and S McCarthy, When Elephants Weep: the emotional lives of animals. Jonathan Cape, 1994.
- M S Dawkins, Through our eyes only? The search for animal consciousness. Oxford University Press, 1998

- J Masson and S McCarthy, When Elephants Weep: the emotional lives of animals. Jonathan Cape, 1994.
- M S Dawkins, Through our eyes only? The search for animal consciousness. Oxford University Press, 1998

- M S Dawkins, Through our eyes only? The search for animal consciousness. Oxford University Press, 1998

Zapraszamy również na stronę
www.animalsentience.com

Numer organizacji charytatywnej zarejestrowanej w Wielkiej Brytanii: 295126

ZATRZYMAJ SIĘ – POPATRZ – POSŁUCHAJ ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE TO RÓWNIEŻ ISTOTY CZUJĄCE

Streszczenie

Według prawa Unii Europejskiej, zwierzęta uznawane są jako „istoty czujące”, co oznacza, że zwierzę:

- potrafi zapamiętywać własne otoczenie
- odczuwa i daje wyraz emocjom związanym z różnymi zdarzeniami
- odczuwa i wie co się z nim dzieje
- potrafi uczyć się przez doświadczenie,
- jest świadome odczuć związanych z jego własnym ciałem, odczuwa ból, głód, gorąco lub zimno,
- tworzy relacje z innymi zwierzętami lub ludźmi, niekiedy trwałe o charakterze przyjaźni,
- potrafi odróżnić i wybierać różne obiekty, zwierzęta i sytuacje, co dowodzi, iż zwierzę rozumie co się dzieje w jego środowisku.

Reasumując, zwierzęta są świadome sposobu odczuwania, miejsca przebywania oraz tego z kim przebywają, jak również tego jak są traktowane.

Stosunek ludzi do zwierząt jako istot czujących

Na stosunek ludzi do zwierząt wpływa wychowanie, wykształcenie oraz panująca moda. Na przykład francuski filozof René Descartes (1596–1650) wywarł wpływ na podejście ludzi do zwierząt twierdząc, że zwierzęta są „maszynami” bez duszy. Jednakże 100 lat później angielski filozof Jeremy Bentham (1748 – 1832) sformułował następujące pytanie „Pytanie nie brzmi: Czy potrafią rozumować? ani Czy potrafią mówić? lecz Czy potrafią cierpieć?”. Charles Darwin (1809 – 1882), którego filozofia stała się podwaliną dla współczesnej biologii również był zdania, że prawdopodobne jest, iż „akt myślowy” w przypadku zwierząt jest podobny do „aktu myślowego” u ludzi.

Zgodnie z dwudziestowieczną behawiorystyczną szkołą psychologii, przedmiotem badań powinno stać się samo zachowanie, a nie emocje czy rozumowanie, które mogą być ukryte za danym zachowaniem. Takie podejście również wywarło trwałe wpływy na badania w zakresie zachowań zwierząt. Niemniej jednak, wielu współczesnych naukowców badających zachowanie zwierząt, zarówno przez obserwację jak i eksperymenty twierdzi, że wiele

zwierząt czuje i myśli. W centrum zainteresowania w szczególności znajdowały się dzikie zwierzęta, niemniej jednak niektórzy naukowcy podkreślają na forum publicznym, że również hodowla powinna uwzględnić fakt, iż zwierzęta gospodarskie to istoty czujące. Jest to bardzo istotny problem, gdyż obecnie na świecie hoduje się około 22 miliardy zwierząt (z wyłączeniem ryb). Chociaż dokładne zdefiniowanie tego co czują zwierzęta może być trudne, bardzo niewiele osób w dalszym ciągu twierdzi, iż zwierzęta są nie czującymi i bezmyślnymi maszynami. Obecne wyzwanie dotyczy samego zrozumienia przez ludzi faktu, że zwierzęta to istoty czujące i wprowadzenia odpowiednich zmian zarówno w hodowli jak i innych przypadkach, w których je wykorzystujemy.

Advancing farm animal welfare

ZATRZYMAJ SIĘ – POPATRZ – POSŁUCHAJ – ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE TO RÓWNIEŻ ISTOTY CZUJĄCE

Ból

Psychologowie zwykle definiują ból, który czuje człowiek jako nieprzyjemne doświadczenie wpływające na zmysły i emocje. Jeżeli zwierzę postawi nogę na podłożu lub obiekcie, który je rani, odsunie ją. Niektórzy naukowcy w dalszym ciągu są zdania, że jest to jedynie reakcja fizjologiczna i że zwierzę nie jest świadome dyskomfortu lub bólu. Niemniej jednak, zdecydowana większość naukowców oraz dobrych farmerów pracujących ze zwierzętami akceptuje fakt, że zwierzęta są świadome odczuwanego przez nie bólu i że należy je przed nim chronić. Ptaki, podobnie jak ssaki, posiadają złożony system czuciowy; musimy założyć, iż warunki powodujące ból u ludzi spowodują również ból u zwierząt. Ryby posiadają receptory bólowe i wykazują podobne do ludzi reakcje fizjologiczne na zdarzenia wywołujące ból. Niektórzy naukowcy twierdzą również, iż istnieją dowody na odczuwanie bólu także przez bezkręgowce.

W przypadku hodowli zwierzęta poddawane są różnorodnym procederom wywołującym dyskomfort i ból. Procedery te obejmują między innymi brutalne traktowanie i okaleczenia bez znieczulenia. Czasami jest to niezamierzona konsekwencja stosowania praktyk chowu intensywnego nie uwzględniających w wystarczającym stopniu zdolności zwierząt do cierpienia i obejmujących trzymanie zwierząt w zamknięciu oraz sposoby karmienia młodych przez matki, dostarczania pożywienia, jak również traktowanie zwierząt na targowiskach, oraz podczas transportu i uboju.

Strach, niepokój i stres

Tak jak w przypadku bólu, trudno jest dokładnie określić jak bardzo zwierzę cierpi z powodu strachu i niepokoju, ponieważ różne gatunki różnie reagują (np. walką lub ucieczką). Prawo w zakresie ochrony zwierząt oraz zdrowy rozsądek wskazują zgodnie, iż emocje te są nieprzyjemnym doświadczeniem i mogą być powodem cierpienia.

Naukowcy zajmujący się dobrostanem zwierząt twierdzą, że zwierzęta są poddane stresowi kiedy znajdują się w środowisku, którego nie są w stanie tolerować. Powtarzające i przedłużające się sytuacje stresowe mogą spowodować u zwierząt gospodarskich – tak jak u ludzi - choroby i cierpienie.

Frustracja związana z niemożnością naturalnego zachowaniem

Zwierzęta gospodarskie czują i wyrażają frustrację w sytuacjach, w których uniemożliwia się im naturalne zachowanie lub uzyskanie czegoś przyjemnego, na przykład oczekiwanego pożywienia. Reakcje zwierząt na frustrację wykazują, że są one świadome tego co pragną zrobić i w jaki sposób kształtują się ich oczekiwania wobec otaczającego je świata.

Przyjemność i zabawa

Zachowując się zgodnie z naturą, zwierzęta mogą również doświadczać emocji pozytywnych. Wiele umiejętności, które wszystkie zwierzęta posiadają w warunkach naturalnych w dorosłym życiu zostało częściowo wycudzonych poprzez czynności związane z zabawą w okresie młodości. Fakt, iż zwierzęta gospodarskie wyraźnie lubią zabawę świadczy o ich złożonym życiu umysłowym.

Zachowanie społeczne zwierząt gospodarskich

Hodowane przez nas zwierzęta w warunkach naturalnych prowadzą niezwykle złożone życie społeczne. Mają zdolność rozpoznawania poszczególnych osobników (włączając w to inne gatunki zwierząt oraz ludzi), a także mają potrzebę świadomości i rozumienia zachowania innych, komunikowania się, wyboru partnera oraz wychowywania młodych.

Specjaliści są zgodni, iż tysiące lat udomowienia zwierząt gospodarskich w bardzo niewielkim stopniu zmieniły ich podstawowe motywacje oraz wzory zachowań. Zdecydowanie nie doceniliśmy umiejętności zwierząt gospodarskich do rozwiązywania problemów, rozumienia własnego środowiska i uczenia się.

Następny rozdział omawia życie zwierząt gospodarskich w środowisku naturalnym oraz nasze traktowanie tych zwierząt podczas intensywnego chowu.

Intensywny chów

Rozwój intensywnego chowu jest reakcją na popyt na dużą ilość taniego mięsa, mleka i jaj. Intensywny chów praktykowany jest w stosunku do zdecydowanej większości zwierząt gospodarskich w krajach rozwiniętych oraz szybko rozpowszechnia się na całym świecie. System ten obejmuje kontrolę nad tym co zwierzęta gospodarskie mogą jeść, gdzie i jak żyją oraz nad ich reprodukcją. Nierzadko praktyki intensywnego chowu tłumią naturalne zachowania i nie zaspokajają potrzeb zwierząt gospodarskich, tym samym pogarszając warunki ich życia:

- Większość świń, drobiu oraz niektóre krowy mleczne i mięsne trzyma się przez całe życie w zamkniętych pomieszczeniach.
- Niektóre zwierzęta trzymane są na ograniczonej przestrzeni (małe klatki i zagrody).
- Zwierzęta pobudzane są do szybszego wzrostu, częstszej reprodukcji i podlegają ubojowi w młodszym wieku.
- Zwierzęta często trzymane są w o wiele większych grupach, niż gdyby miało to miejsce w warunkach naturalnych; często do grupy wprowadzane są zwierzęta nieznane. W takiej sytuacji istnieje większe prawdopodobieństwo, że zwierzęta będą zachowywać się agresywnie i walczyć ze sobą ze względu na poczucie zagrożenia.
- Stłoczenie i ograniczenie przestrzeni na koplu lub na ogrodzonym pastwisku albo utrzymanie zwierząt w zamkniętym pomieszczeniu powoduje, iż mniejsze lub słabsze zwierzęta narażone są na agresję ze strony pozostałych, a nawet mogą nie mieć dostępu do poidel i stanowisk z paszą.
- Zwierzęta nierzadko traktowane są przez obsługę bardzo brutalnie i są transportowane na bardzo dalekie odległości, czego wynikiem są zranienia i urazy oraz stres.
- Zwierzęta poddawane ubojowi mogą doznawać bardzo silnego stresu, zaś proces uboju jest często niehumaniczny.

Łosoś atlantycki

Życie w warunkach naturalnych.

Na wolności samica łososia wybiera stanowisko w rzece, za pomocą ogona wykopuje gniazdo i składa w nim ikrę. Ikra zapładniana jest przez jednego lub wielu samców. Po wykluciu, łosoś może spędzić lata w wodzie rzecznej i kiedy kieruje się w stronę wody morskiej ryba ta przechodzi zmiany fizyczne umożliwiające jej przetrwanie. Po 7 latach w oceanie (lub wcześniej) oraz po samotnym przepłynięciu tysięcy mil łosoś atlantycki wraca do swojego pierwotnego miejsca w rzece w celu rozmnożenia się. Naukowcy przypuszczają, iż ryby te są w stanie „wywęszyć” drogę powrotną.

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi. Łosoś o długości około 75 cm ma w ogrodzonych siatką basenach w morzu przestrzeń mniejszą, niż w przeciętnej wannie. W rezultacie wśród tych ryb notowane są nienormalne zachowania, zranienia, deformacje, choroby oraz wysoki poziom umieralności. Wyciskanie ikry z samic oraz gromadzenie spermy samców to procedury rutynowe, w wyniku których ryba narażona jest na stres. Aby zapobiec agresji lub zjadaniu przez dominujące osobniki pozostałych mniejszych ryb, są one grupowane według rozmiarów, co stanowi stresujące doświadczenie. Zarobaczenie stanowi poważny problem dotyczący ryb.Transport młodych ryb z wody rzecznej do ogrodzonych siatką basenów w morzu często powoduje znaczny stres. Chów łososia charakteryzuje się wysokim poziomem intensywności tak jak ma to miejsce w przypadku chowu innych ryb. (2)

Przed ubojem ryby są głodzone przez 7-10 dni, mimo że zostały przyzwyczajane do częstego i obfitego pożywienia. Kiedy są przenoszone do uboju, głęboko zanurzane siatki są wciągane na powierzchnię i łosoś może mieć trudności z dostatecznie szybką adaptacją do zmiany ciśnienia. „W rezultacie ryba jest wyczerpana i poddana silnemu stresowi”. (3) Powszechne są metody uboju, w których ryby pozostają świadome podczas duszenia się lub wykrwawiania na śmierć.

Krowy

Życie w warunkach naturalnych. Na wolności krowy żyją w stadach posiadających odpowiedni system hierarchii i własny teren. Młode samce czasami tworzą niewielkie grupy, zaś starsze często żyją w odosobnieniu z wyłączeniem okresu godowego. Rzadko zdarza się, aby nieznane zwierzę dołączyło do grupy. Krowa potrafi rozpoznać 50-70 osobników. Krowy liżąc wykonują wzajemne czynności pielęgnacyjne i potrafią prosić o ich wykonanie, przybierając odpowiednią postawę ciała. Istotną rolę odgrywa u tych zwierząt komunikacja wzrokowa i werbalna. Przed urodzeniem cielęcia krowa oddala się od grupy i pomiędzy krową i jej młodym szybko powstaje więź. Cielę ssie przez okres co najmniej 8 miesięcy. Od krowy i innych członków grupy uczy się istotnych umiejętności życiowych.

Badania przeprowadzone w jednym z większych gospodarstw ekologicznych, gdzie produkowana jest wołowina i w którym utrzymywane są grupy rodzinne bydła wykazały istnienie relacji między matkami a córkami długo po urodzeniu nowego cielęcia. W pewnym przypadku, po trudnym porodzie pierwsze cielę młodej krowy urodziło się martwe. Po uzyskaniu pomocy weterynaryjnej, krowa ta chwijnym krokiem przemierzyła pole, aby znaleźć swoją matkę. Farmerzy widzieli ją leżącą przy swojej matce, która lizała ją i wyraźnie pocieszała. (4)

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi. Gospodarka mleczna uzależniona jest od separacji krowy matki od jej cielęcia. Aby produkować mleko przez następne 10 miesięcy, krowa mleczna w gospodarstwach komercyjnych zazwyczaj musi urodzić jedno cielę rocznie. Najczęściej cielę oddzielone jest od matki po 24 godzinach. Krowa może być hodowana jako krowa mleczna, bądź w celu produkcji cielęciny lub wołowiny; wiele samców cieląt jest zabijanych tuż po urodzeniu. Krowy potrafią przez wiele dni po oddzieleniu przywoływać swoje dziecko.

Wiele krów mlecznych trzymanych w celu produkcji znacznych ilości mleka odczuwa długotrwały ból z powodu takich chorób jak zapalenia sutka (mastitis) czy kulawizna. Cielęta często poddawane są bolesnym zabiegom ucinania ogona i rogów oraz kastracji, które przeprowadzane są bez znieczulenia.

Kury

Życie w warunkach naturalnych. Udomowione kury hodowane obecnie na farmach pochodzą od kur bankiwa z Azji Południowo - Wschodniej. Ich naturalnym siedliskiem są zalesione obszary z odpowiednią ściółką z możliwością znalezienia odpowiednio wysokiej grzędę. Żyją w niewielkich grupach hierarchicznych koordynującienne czynności. Uważa się, iż kury bankiwa oraz kury domowe wydają ponad 30 różnych dźwięków do przekazania informacji oraz potrafią komunikować się za pomocą przyjmowania różnych pozycji ciała i obrazów wizualnych. Kura pragnąca złożyć jaja potrafi przejść znaczny dystans w celu uważnego znalezienia odpowiedniego i bezpiecznego miejsca na gniazdo. Znosi kilka jaj do tego samego gniazda, a następnie przestaje się nieść i zaczyna je wysiadywać. Pisklęta za pomocą pisków zaczynają komunikować się z kurą i ze sobą nawzajem jeszcze przed wykluciem.

Kury lubią kąpiele w piasku, które służą czyszczeniu piór i wykorzystują do tego materiały ze ściółki pełniące rolę „suchego szamponu”. Istotną rolę odgrywają zachowania eksploracyjne i związane z poszukiwaniem pożywienia. Wykorzystują do tego dziób, zaś dziobanie stanowi „precyzyjną czynność”. Kury poświęcają do

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi.

Hodowla selektywna dzieli kury na kury nioski i brojlery (kury hodowane na mięso). Kury nioski w klatkach tylko w bardzo niewielkim stopniu mogą zachowywać się naturalnie. Wydziobywanie piór innym kurom (bolesne dziobanie innych kur, powodujące nawet śmierć) nigdy nie występuje w środowisku naturalnym i jest wynikiem praktyk stosowanych w ramach intensywnego chowu. Aby zapobiec wydziobywaniu piór, wielu kurom w klatkach i niektórym kurom z chowu wolnowybiegowego przycina się dzioby, co powoduje długotrwały ból. Kura w klatce narażona jest na kruchość i łamliwość kości oraz żyje na powierzchni mniejszej niż powierzchnia kartki A4.

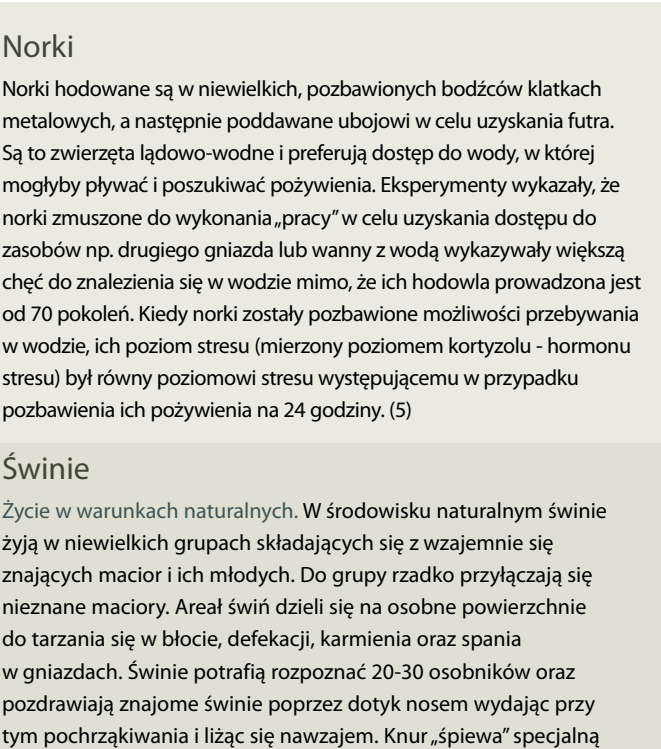
Kury hodowane na mięso często trzymane są w niezwykle zatłoczonych pomieszczeniach.

Kury hodowane na mięso trzymane są w pomieszczeniach tak zatłoczonych, że ich poruszanie się i odpoczynek są zakłócone, zaś ściółka wypełniona nawozem na podłodze powoduje okaleczenia skóry i zatrucie powietrza. Konsekwencją hodowli selektywnej są bolesne kulawizny i choroby serca. Ptaki te rosną tak szybko, że podlegają ubojowi zazwyczaj w 6 tygodniu życia i w rzeczywistości nie przeżyłyby do wieku dojrzałego z powodu problemów związanych z nogami, sercem i płucami.

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi.

W intensywnym chowie prosięta zazwyczaj oddzielane są od matki po 2-4 tygodniach i trzymane z innymi prosiętami, których nie znają. Jeżeli oddzielenie następuje zbyt wcześnie, prosięta wołają matkę za pomocą częstych i charakterystycznych kwików, zaś w niektórych przypadkach sprawiają wrażenie „rezygnacji z wykonywania

Ta maciora nie mogła zbudować gniazda dla swoich prosiąt i nie może karmić w naturalny dla siebie sposób

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi. W środowisku naturalnym świnie żyją w niewielkich grupach składających się z wzajemnie się znających macior i ich młodych. Do grupy rzadko przyłączają się nieznane maciory. Areal świni dzieli się na osobne powierzchnie do tarzania się w błocie, defekacji, karmienia oraz spania w gniazdach. Świnie potrafią rozpoznać 20-30 osobników oraz pozdrawiają znajome świnie poprzez dotyk nosem wydając przy tym pochrząkiwania i liżąc się nawzajem. Knur „śpiewa” specjalną „pieśń godową”. Maciora może przeżyć 5-10 km w celu znalezienia odizolowanego i chronionego miejsca nadającego się do budowy bezpiecznego gniazda i wydania na świat potomstwa. Maciora i jej prosięta utrzymują wzajemny kontakt za pomocą pochrząkiwań i kwików. Prosiaki są stopniowo odstawiane od maciory w ciągu około 17 tygodni, lecz mogą zostać przy matce do osiągnięcia dojrzałości płciowej w wieku 8-10 miesięcy. Do rycia i poszukiwania pożywienia służy wrażliwy i wszechstronny ryj. Świnie mają dokładne poczucie węchu. Eksperymenty wykazały, że świnie rozumieją zachowania innych świń i podejmują samodzielne decyzje w celu osiągnięcia wyznaczonych przez siebie celów. Wcześniej zakładano, iż taki rodzaj myślenia charakteryzuje jedynie małpy i ludzi.

Jak hodowla uwzględnia fakt, że te zwierzęta są istotami czującymi. W intensywnym chowie prosięta zazwyczaj oddzielane są od matki po 2-4 tygodniach i trzymane z innymi prosiętami, których nie znają. Jeżeli oddzielenie następuje zbyt wcześnie, prosięta wołają matkę za pomocą częstych i charakterystycznych kwików, zaś w niektórych przypadkach sprawiają wrażenie „rezygnacji z wykonywania